

ØF-rapport 05/2013

Kommunene, samfunnssikkerhet og beredskap: kompetanse og kapasitet.

av

Tor Arnesen

Østlandsforskning er et forskningsinstitutt som ble etablert i 1984. Instituttet har siden 2011 vært organisert som et aksjeselskap med Hedmark fylkeskommune, Oppland fylkeskommune, Høgskolen i Lillehammer, Sparebanken Hedmark og Stiftelsen Østlandsforskning som eiere. Østlandsforskning er lokalisert på Lillehammer, men har også et kontor på Hamar.

Instituttet driver anvendt, tverrfaglig forskning og utvikling. Østlandsforskning er orientert mot en bred og sammensatt gruppe brukere. Den faglige virksomheten er konsentrert om to områder:

- Næringsliv og regional utvikling
- Velferd, organisasjon og kommunikasjon

Østlandsforskning viktigste oppdragsgivere er departementer, fylkeskommuner, kommuner, statlige etater, råd og utvalg, Norges forskningsråd, næringslivet og bransjeorganisasjoner.

ØF-rapport 05/2013

Kommunene, samfunnssikkerhet og beredskap: kompetanse og kapasitet.

av

Tor Arnesen

Tittel: Kommunesektoren og arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap:
Hvordan løser kommunene sitt behov for kompetanse og kapasitet?

Forfatter: Tor Arnesen

ØF-rapport nr.: 05/2013

ISBN nr.: 978-82-7356-721-5

ISSN nr.: 0809-1617

Prosjektnummer: 000

Prosjektnavn: «Kommunene og samfunnssikkerhet – markedsundersøkelse»

Oppdragsgiver: Beredskaps- og Sikkerhetstjenester AS, Engerdal.

Prosjektleder: Tor Arnesen

Referat: Det er gjennomført en analyse av hvordan kommunene løser utfordringen med å ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å løse oppgaven med å lage og årlig rullere helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan, samt planlegge, gjennomføre og følge opp øvinger innenfor området samfunnssikkerhet og beredskap. Analysen baserer seg på seminstruerte intervjuer med 29 kommuner, samt publisert materiale om status for kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Emneord: samfunnssikkerhet, beredskap, helhetlig ROS-analyse, overordnet beredskapsplan, kommunal beredskap

Dato: Juli 2013

Antall sider: 41

Pris: Kr 90,-

Utgiver: Østlandsforskning
Postboks 223
2601 Lillehammer

Telefon 61 26 57 00
Telefaks 61 25 41 65
epost: post@ostforsk.no

<http://www.ostforsk.no>

Dette eksemplar er fremstilt etter KOPINOR, Stenergate 1 0050 Oslo 1. Ytterligere eksemplarfremstilling uten avtale og strid med åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

FORORD

Kommune-Norge står overfor en betydelig oppgave i å innarbeide et systematisert og regularisert arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. I en kommunehverdag hvor mange prioriteringer presser på, kan behov for å bygge ny kompetanse og kapasitet være en utfordring. Denne undersøkelsen baserer seg på samtaler og innsamling av data fra 29 kommuner, og vi vil takke kommunene for imøtekommenhet når forskere nok en gang ringer og spør «har du tid til ....?»

All informasjon er i denne rapporten anonymisert slik at det ikke er mulig å knytte resultater til enkeltkommuner eller enkeltpersoner.

Lillehammer, juli 2013

Svein Erik Hagen
forskningsleder

Tor Arnesen
prosjektleder

Innhold

1	Samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene	7
1.1	Det kommunale ansvaret	7
1.2	Definisjoner.....	8
1.3	Status i kommunal sektor for arbeid med samfunnssikkerhet	8
2	Oppdraget og innhentet informasjon	11
2.1	Informasjonsgrunnlag.....	11
2.2	Kommuner i undersøkelsen, innhenting og behandling av informasjon	11
2.2.1	Utvalg kommuner	11
2.2.2	Innsamling av data fra kommunene	13
2.3	Anonymiserte data.....	14
3	Resultater	15
3.1	Intervjuobjektene	15
3.2	Helhetlig risiko- og sårbarhetanalyse	16
3.3	Overordnet beredskapsplan	16
3.4	Øvelser innen området beredskap og sikkerhet.....	17
4	Kompetanse og kapasitet	19
4.1	ROS-analyse	20
4.2	Beredskapsplanlegging	21
4.3	Beredskapsøvelser.....	22
5	Innleid assistanse.....	23
5.1	Bruk av innleid assistanse - status	23
5.2	Kommunens vurdering av konkrete assistanseprodukt - prospekt	24
5.3	Aktører i dette markedet.....	26
5.4	Assistanse og prisleie.....	26
5.5	Status og prospekt.....	27
6	Avsluttende vurdering	29
6.1	Status	29
6.2	Kompetanse og kapasitetsstrategier	30
6.3	Konkluderende merknad	30
	Referanseliste	31
7	Vedlegg: Intervjuguide.....	33

Figurer

Figur 1: Respondentene i kommune og deres rolle i arbeidet med ROS-analyser og beredskapsplan på et overordnet nivå (dvs ikke sektorplaner og –analyser). I de tilfeller rådmannen stor for dette selv, er «Rådmann» krysset av. For de øvrige kategoriene gjelder at arbeidet ble gjennomført i stillinger som helt eller delvis var dedikert til ROS- og beredskapsarbeidet.	15
Figur 2: Status i kommunene for den helhetlige ROS-analysen.	16
Figur 3: Status i kommunene for overordnet beredskapsplan.	16
Figur 4: Status i kommunene for gjennomførte øvelser innen samfunnssikkerhet og beredskap.	17
Figur 5: Kommunenes egen vurdering av innomhus kompetanse og kapasitet til å gjennomføre helhetlig ROS-analyse, lage overordnet beredskapsplan og gjennomføre, planlegge og følge opp beredskapsøvelser.	20
Figur 6: Kommunens bruk av innleid assistanse til å løse overordnede samfunnssikkerhets og beredskapsoppgaver.	23
Figur 7: Kommunens vurdering av framtidig kjøp av assistanse knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap.	25
Figur 8: Uavhengig av om kommunene faktisk mener det er aktuelt å kjøpe inn assistanse for å løse overordnede samfunnssikkerhet og beredskapsoppgaver, skulle det bli aktuelt allikevel, for hvilke oppgaver?	26

Tabeller

Tabell 1: Størrelsesfordeling av alle kommuner og utvalgs kommuner i Sør-Norge (dvs til og med Nord-Trøndelag) med mindre enn 20000 innbyggere.	12
--	----

1 SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP I KOMMUNENE

1.1 Det kommunale ansvaret

Kommunen skal ivareta befolkningens sikkerhet gjennom forebyggende arbeid og beredskap. Under kriser og katastrofer skal kommunen iverksette tiltak for å beskytte befolkningen og sørge for å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner. Kommunene har derfor en generell og lovpålagt beredskapsplikt. Denne medfører at samfunnssikkerhet ikke kun skal vurderes i sektorvis, men også i et helhetlig perspektiv i form av en helhetlig og overordnet beredskapsplan. Den generelle beredskapsplikten skal sikre at kommunen har et helhetlig grunnlag for forebyggende samfunnssikkerhetsarbeid og for håndtering av kriser og katastrofer, med sikte på å redusere risiko for tap av liv eller skade på helse, miljø og materielle verdier.

Kravet til en generell beredskapsplikt erstatter ikke, men kompletterer beredskapsplikter som følger av annet sektorregelverk, som innen helse- og sosialberedskap, brannområdet og akutt forurensning.

Som grunnlag for beredskapsplanen skal kommunene utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Forskrift om kommunal beredskapsplikt gir kommunestyret ansvar for den helhetlige risiko og sårbarhetsanalysen (DSB, 2011a, 2012a). ROS-analysen skal kartlegge, systematisere og vurdere sannsynlighet for og konsekvenser av uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen¹.

ROS-analysen skal ikke bare knyttes til kommunens egne sektorer men skal dekke risikobildet innenfor kommunens geografiske område som sådan. Den er således ikke begrenset til ansvarsområder tillagt kommunen etter øvrig lovgivning,

Samfunnssikkerhetsarbeidet i kommunen skal både ta sikte på å redusere sårbarhet og bygge opp en god beredskap for en krisesituasjon.

På bakgrunn av analysen skal kommunen utarbeide mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, herunder vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter plan- og bygningsloven (DSB, 2011b).

---

¹ Risiko er definert som produktet av sannsynlighet for og konsekvens av en uønsket hendelse.

Overordnet beredskapsplan, som skal være en operativ plan for kommunens håndtering av kriser og katastrofer.

Beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang hvert år.

Planen skal øves minimum hvert annet år.

Kommunen kan selvfølgelig benytte seg av innleid assistanse for selve gjennomføringen av risiko og sårbarhetsanalysen, til produksjonen av beredskapsplanen og til gjennomføring av og oppfølging av øvelser.

1.2 Definisjoner

Samfunnssikkerhet kan beskrives som den evne samfunnet har til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivareta borgernes liv, helse og grunnleggende behov under ulike former for påkjenninger. Samfunnssikkerhet i kommunal sammenheng dekker sikkerhet innenfor hele spekteret av utfordringer, fra begrensede hendelser via større krisesituasjoner som representerer omfattende fare for liv, helse, miljø og materielle verdier. Begrepet beredskap er definert som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense eller håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte.

1.3 Status i kommunal sektor for arbeid med samfunnssikkerhet

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gjennomfører undersøkelser i kommunene for å følge utviklingen i arbeidet med samfunnssikkerhet over tid. Disse undersøkelsene er basert på spørreskjema som sendes til alle kommuner i landet, og med en svarprosent på rundt 80 %. DSB sin undersøkelse gir både et verdifullt innblikk i kommunens aktivitet på feltet, et bidrag til å vurdere markedsutviklingen innenfor feltet samfunnssikkerhet, og en mulighet til å drøfte resultatene fra denne utvalgsundersøkelse opp mot DSB sin mye bredere anlagte undersøkelse. Dette siste kommer vi tilbake til under drøfting av resultatene fra denne analysen.

I kommuneundersøkelsen i 2012 (DSB, 2012b) konkluderer DSB med at:

- 80 % av kommunene har gjennomført en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse
  - av de som har gjennomført en helhetlig ROS-analyse, har 35 % gjennomført dette 2010 eller senere
- 75 % av kommunene oppgir å ivareta samfunnssikkerhet i en overordnet beredskapsplan

- Av de som har overordnet beredskapsplan oppgir 74 % at overordnet beredskapsplan er utarbeidet med utgangspunkt i den helhetlige risiko og sårbarhetsanalysen
- i løpet av de siste to år har 80 % av kommunene oppdatert sin beredskapsplan
- 90 % av kommunene har i løpet av de siste fire årene øvet planen.
  - av disse har to av fem øvet planen i 2011

Kommunene er med andre ord allerede godt i gang med å integrere arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, også hva angår de overordnede verktøy (helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan), og det er utstrakt øvingsaktivitet (selv om denne undersøkelsen ikke sier noe om hva slags type øvinger, og heller ikke hvordan de følges opp).

Torkelsen (2012, p. 5) har i en nylig avlagt masteroppgave konkludert med at

Den helhetlige ROS-analysen blir til dels til på veien og respondentene ønsker mer veiledning for å kunne gjennomføre et systematisk arbeid som resulterer i et helhetlig trusselbilde med koblinger mellom sektorer. Kommunene har fokus på at ROS-analysen bør være et kontinuerlig prosjekt som må oppdateres og justeres for å holdes aktuelt. For å avdekke et reelt trusselbilde kreves både faglig og lokal kunnskap om særtrekk, sammen med kunnskap om analyseprosessen.

Det er tre forhold som er sentral for denne analysen:

1. at kommunene ønsker med veiledning for å gjennomføre et systematisk arbeid – dette kan dreie seg både om systematikk i seg selv, og selve det faglige innholdet
2. at kommunene er opptatt av at arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap holdes løpende oppdatert
3. at kommunene er klar på at gode prosesser her krever både lokalkunnskap og faglig kunnskap

Dette er momenter vi kommer tilbake til som sentrale i forhold til mulige oppgaver for å assistere kommunene.

Små kommuner har i følge analysen til Torkelsen (ibid) større utfordringer knyttet helhetlig ROS-analyse enn større kommuner. Små kommuner har kompetanse i forhold til at de ofte har ansatte som har vært i kommunen lenge, noe som gir dem kontinuitet og erfaring, men de har vansker i forhold til tid og det å lage et system og ramme rundt

gjennomføringen av analysen. De kan være «nødt til» å bruke eksterne konsulentfirma hvor de selv bare blir en del av prosessen. Samtidig har gjerne Fylkesmannen som utgangspunkt at det er best om de gjør alt selv. Det blir gjerne lagt vekt på at kommunen skal faktisk føle at dette er deres produkt, noe de skal bruke.

Det skal vise seg å være et viktig punkt i vurderingen av hvordan kommunene planlegger å løse sitt kompetanse og kapasitetsbehov. For å foregripe en konklusjon i denne undersøkelsen noe: Vi registrerer også her som et gjennomgående trekk i kommunene at de mener det er best om de gjør alt selv så langt det er mulig. Det gjelder ROS-analyser, og i særlig grad overordnet beredskapsplan og øving. Dog finner en også som et gjennomgående trekk at kommunene ser et behov for å trekke til seg spesialkompetanse (for eksempel geologi) for avgrensede problemstillinger.

2 OPPDRAGET OG INNHENTET INFORMASJON

Det gjennomføres en undersøkelse for å kartlegge status for kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap, med vekt på det overordnede arbeidet med ROS, beredskapsplan og beredskapsøvelser. Det undersøkes videre hvordan kommunene løser behovet for kompetanse og kapasitet til å løse disse oppgavene, herunder og spesielt kommunenes behov ekstern assistanse i form av kjøp av tjenester.

2.1 Informasjonsgrunnlag.

Informasjonsgrunnlag for analyse og vurdering er bakgrunnsmateriale og da særlig de årlige analysene fra DSB for status for kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap (DSB, 2010, 2012b). I tillegg inngår forskjellige forskrifter og retningslinjer for kommunesektorens ansvar og roller i samfunnsikkerhet og beredskap (DSB, 2001, 2011a, 2011b, 2012a). I tillegg inngår forskjellige studier av kommunene og arbeid med samfunnsikkerhet. Bruken av disse blir nærmere referert i løpet av analysen og der de er benyttet.

2.2 Kommuner i undersøkelsen, innhenting og behandling av informasjon

2.2.1 Utvalg kommuner

Undersøkelsen omfatter kommuner fra og med Nord-Trøndelag og sørover med inntil 20 000 innbyggere. Det er 292 kommuner som tilfredsstillter dette kriteriet.

Målsetningen var å intervju 29 kommuner. Det vil som regel være slik at en del kommuner som trekkes ut av forskjellige årsaker ikke kan intervjues. Det ble derfor trukket et tilfeldig utvalg på til sammen 40 kommuner, og 28 av disse trukket i tilfeldig rekkefølge er grunnlag for analysen og vurderinger. Det betyr at 12 av kommunene ikke hadde anledning til å la seg intervju – gjennomgående på grunn av at det aktuelle intervjuobjektet ikke var tilgjengelig. Kommunene som inngår i undersøkelsen er fordelt på størrelsesgrupper slik:

Tabell 1: Størrelsesfordeling av alle kommuner og utvalgskommuner i Sør-Norge (dvs til og med Nord-Trøndelag) med mindre enn 20000 innbyggere.

Antall innbyggere	Alle kommuner i Sør-Norge med mindre enn 20 000 innbyggere (N=292)	Utvalgskommuner med mindre enn 20 000 innbyggere (N=29)
Inntil 2499	27 %	17 %
2500 – 4499	23 %	21 %
4500 – 7499	24 %	38 %
7500 og større	25 %	24 %

Tabell 1 viser fordelingen av alle og utvalgte kommuner i Sør-Norge fra og med Nord-Trøndelag og med mindre enn 20000 innbyggere gruppert i 4 størrelsesgrupper. Det er et visst avvik ved at små kommuner (mindre enn 2500 innbyggere) er noe underrepresentert mens mellomstore kommuner (med mellom 4500 og 7499 innbyggere) er overrepresentert i utvalget. Denne fordelingskjevheten tas hensyn til i tolking av resultatene.

2.2.2 Innsamling av data fra kommunene

Kontakten med de enkelte kommunene ble gjennomført og informasjonen behandlet etter følgende prosedyre:

- Trinn 1. Det ble gjort en forundersøkelse for hver kommune ved en gjennomgang av relevante dokumenter før kommunene ble kontaktet. Dokumentasjonen ble hentet fra kommunenes hjemmeside, og omfattet kommunal planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel og dedikerte beredskapsdokumenter i den grad de var gjort tilgjengelige. Det siste kunne omfatte selve den overordnede beredskapsplanen, sektorberedskapsplaner, kriseplan(er) og tilstøtende dokumenter. Disse dokumentene ble registrert med hensyn til status i forhold til når de sist var rullert / oppdatert / eller laget for første gang.
- Trinn 2. Kommunene ble kontaktet per telefon. Henvendelsen gikk «til den eller de som har administrativt ansvar for å arbeide på et overordnet nivå med samfunnssikkerhet og beredskap i kommunen». I den grad kommunen hadde satt en eller flere personer på å lede / gjennomføre det overordnede arbeidet med ROS-analyse, beredskapsplan og beredskapsøvelser, ble denne personen kontaktet. I de tilfeller hvor dette ikke var en avklart funksjon, var rådmannen kontaktpunktet. Alle henvendelser ble gjort av samme person.
- Trinn 3. Det ble så gjennomført et semistrukturert telefon intervju med kommunen. Dette besto av enkelte prekategoriserte spørsmål som danner grunnlag for en kvantitative analyse, som ble fulgt opp med en samtale som gav rom for informasjonsinnhenting i åpne kategorier, som danner grunnlag for den kvalitative delen av analysen. Utformingen av skjemaet for denne semistrukturerte samtalen med kommunene følger rapporten som vedlegg. Hvert intervju tok i størrelsesorden 10 til 15 minutter.
- Trinn 4. Etter gjennomført intervju ble hver samtale sammenholdt med informasjon fra den kommunevise dokumentgjennomgangen for (1) så langt mulig å sikre at alle fakta var overensstemmende, og (2) at kontaktpersonen faktisk

hadde tilfredsstillende kunnskap om situasjonen i kommunene. Dette bidro til å sikre datakvalitet (i første rekke reliabilitet).

Trinn 5. Alle de 28 kommunene som ble kontaktet svarte på undersøkelsen – de fleste etter mer enn en oppringing for å få i tale rett person og gjøre avtale om samtale. Som tilfeldig utvalg er det representativt, og kvantitative data som er samlet inn kan gi et bilde som avspeiler situasjonen for kommuner i Sør-Norge med mindre enn 200000 innbyggere. Kvalitative data ble også samlet inn i form av respondentenes synspunkter på forskjellige aspekt ved kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Kvalitative data er brukt til å tolke tallmaterialet og til å supplere med perspektiv og poenger som ikke i utgangspunktet var fanget opp i skjema som understøttet den semistrukturerte samtalen.

2.3 Anonymiserte data

Alle data er anonymisert i rapporten, og det er ikke mulig å knytte resultater til enkeltkommuner.

Direkte sitater fra intervjuene er ikke benyttet.

Østlandsforskning (ØF) utleverer eller deler ikke grunnlagsdata i analysen.

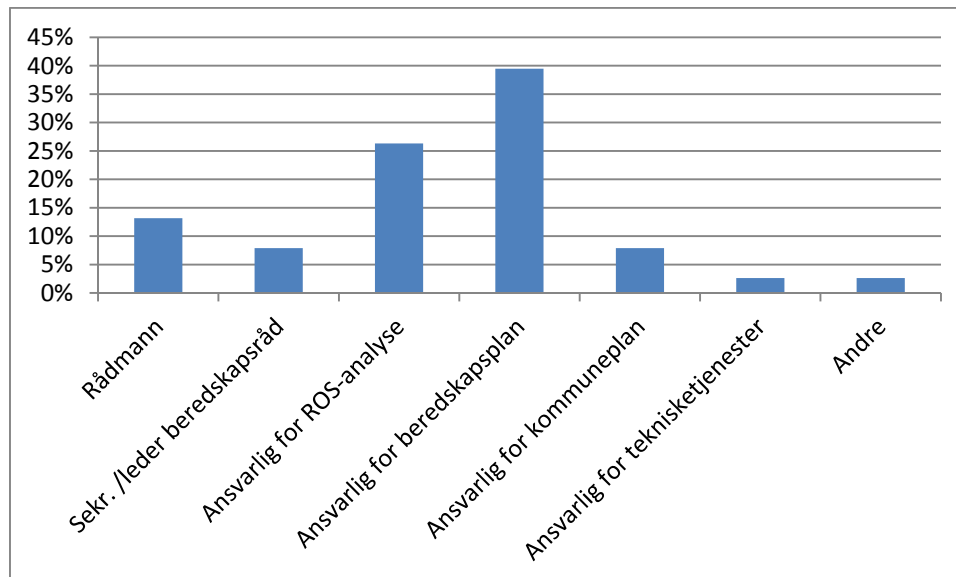

3 RESULTATER

3.1 Intervjuobjektene

I kontakt med kommunene ble det undersøkt hvorvidt det var dedikerte stillinger eller deler av stillinger med ansvar for ROS-analyser, beredskapsplanarbeidet og beredskapsøvelser. Ansvar ble da definert overfor kommunene som den eller de i administrasjonen som arbeider med / har et ansvar for det overordnede analyse- og planverket innenfor samfunnssikkerhet og beredskap. Formelt vil rådmannen ha et overordnet ansvar for funksjoner som dette, men i den grad arbeidet med dette var lagt til stillinger i organisasjonen, var det respondenten vi ba om.

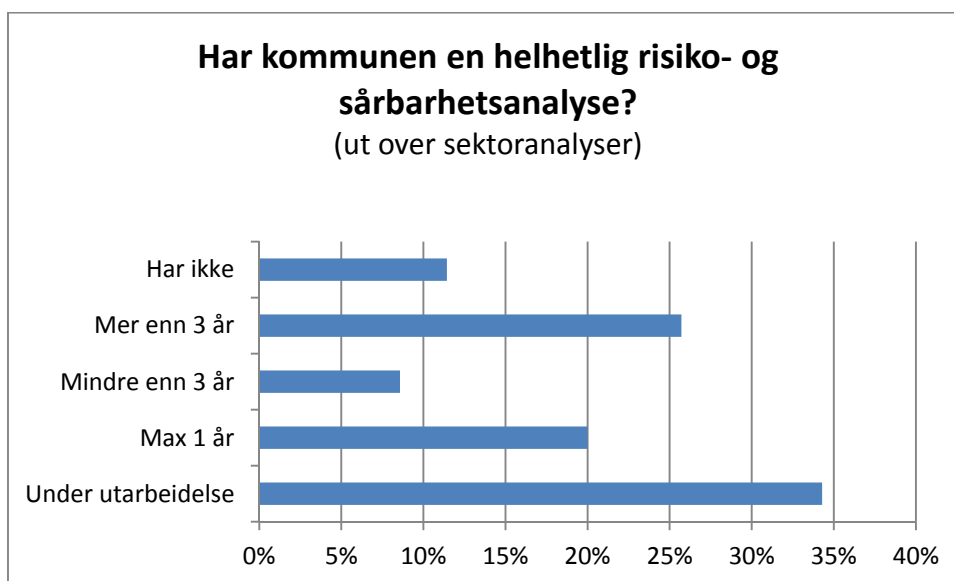
I all hovedsak var intervjuobjektene ansatte i kommunene med det løpende arbeidet med overordnet ROS-analyse og helhetlig beredskapsplan som er respondentene.

Figur 1: Respondentene i kommune og deres rolle i arbeidet med ROS-analyser og beredskapsplan på et overordnet nivå (dvs ikke sektorplaner og -analyser). I de tilfeller rådmannen stor for dette selv, er «Rådmann» krysset av. For de øvrige kategoriene gjelder at arbeidet ble gjennomført i stillinger som helt eller delvis var dedikert til ROS- og beredskapsarbeidet.

Figuren viser at det dominerende trekket i kommunene er at arbeidet med overordnet ROS- og beredskapsplan og -øving stort sett er organisert inn som egen funksjon, og bare i noen tilfeller legges til som en «rest-funksjon» til allerede belastede stillinger som rådmann.

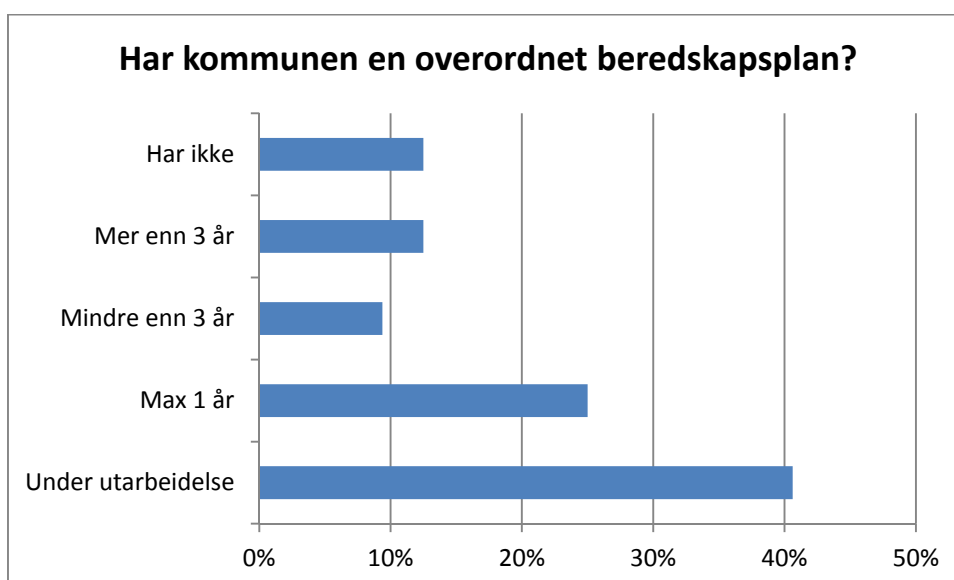
3.2 Helhetlig risiko- og sårbarhetanalyse

Figur 2: Status i kommunene for den helhetlige ROS-analysen.

Vi ser at en vel 1/3-del av kommunene er i gang med revidering / rullering / utarbeidelse av ROS-analysen. Om lag halvparten av kommunene er altså innenfor foreskrevet årlig rullering («Under utarbeidelse» pluss «Max 1 år»). Kun 1/10-del av kommunene sier de helt mangler en slik analyse.

3.3 Overordnet beredskapsplan

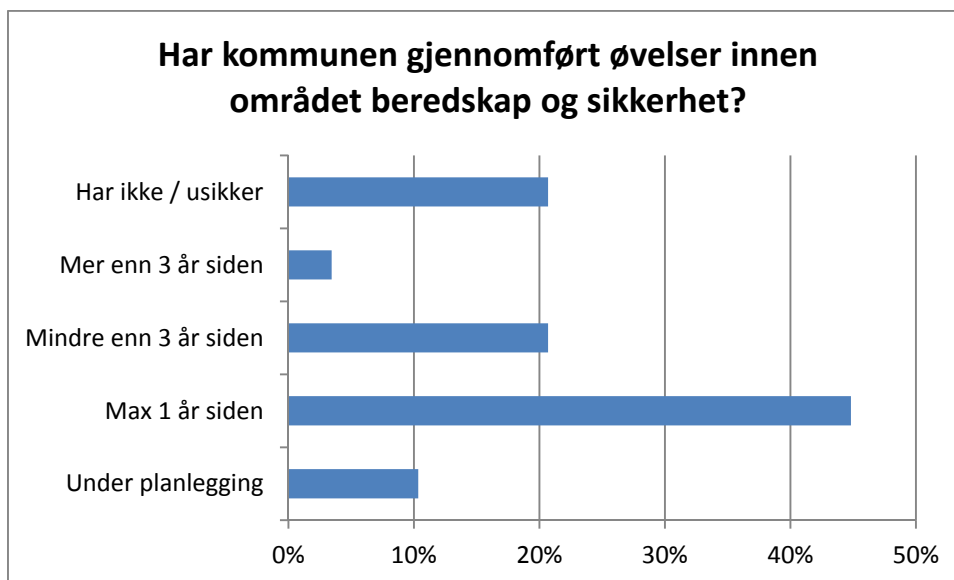

Figur 3: Status i kommunene for overordnet beredskapsplan.

Vi ser at en nesten 1/2-delen av kommunene er i gang med revidering / rullering / utarbeidelse av overordnet beredskapsplan. I inderkant av 3/4-deler av kommunene er

innenfor foreskrevet årlig rullering («Under utarbeidelse» pluss «Max 1 år»). Noe mer enn 1/10-del (13 %) av kommunene har ikke overordnet beredskapsplan, og for om lag 1/5-del er planene mer enn 1 år gamle.

3.4 Øvelser innen området beredskap og sikkerhet

Figur 4: Status i kommunene for gjennomførte øvelser innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Innenfor en 3-årshorisonnt har 3/4-deler av kommunene gjennomført øvelser innenfor dette området. I dette tallet er også hendelser inkludert, gitt at de er av en mer omfattende type (som flom, større branner, skogbrann, ras og lignende). Også rene skrivebordsøvelser er inkludert.

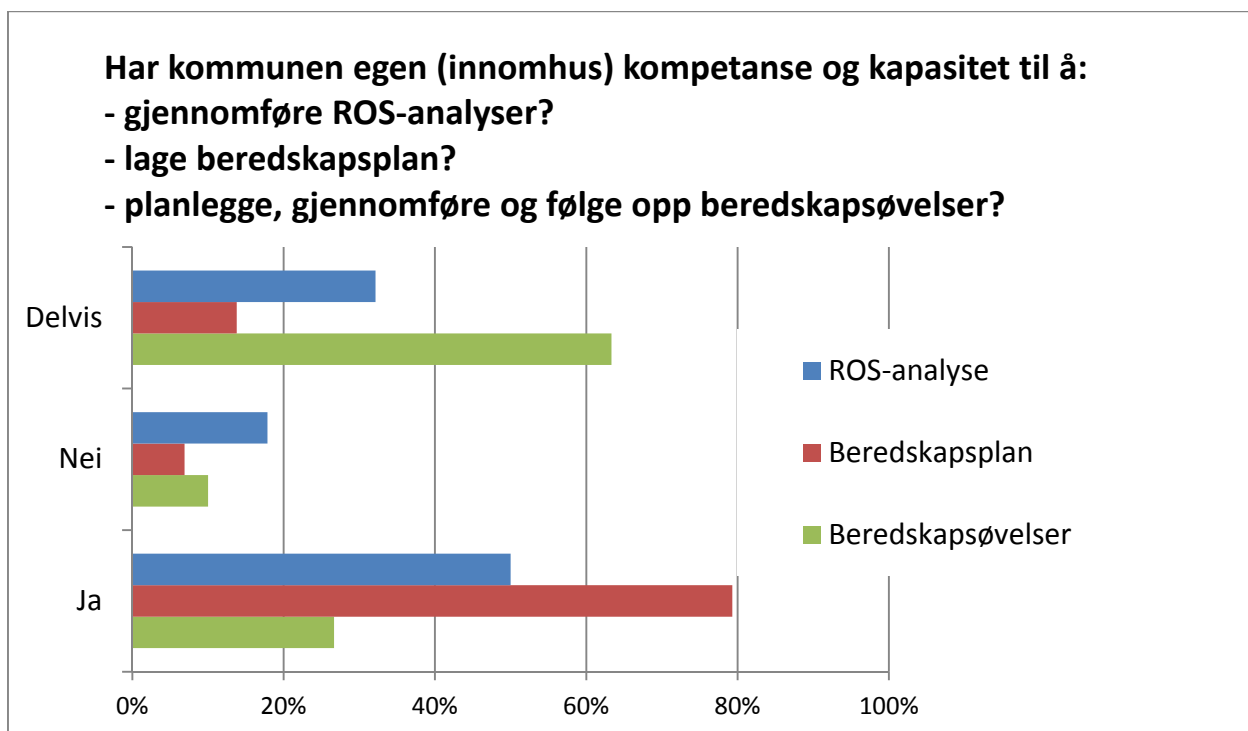
4 KOMPETANSE OG KAPASITET

Kommunene ble spurt om hvordan de løste sitt behov for kompetanse og kapasitet til å gjennomføre de lovpålagte overordnede oppgavene innenfor samfunnssikkerhet og beredskap.

Som et generelt inntrykk fra samtaler med kommunene var det et rimelig høyt presisjonsnivå når det ble diskutert hva som ligger i «helhetlig» ROS-analyse og «overordnet» beredskapsplan, i motsetning til mer sektoravgrensede varianter. Men mange kommuner gav også uttrykk for at dokumenter som var noe eldre – typisk 3 år og eldre – nok ikke kunne kalles «helhetlig» ROS-analyse og «overordnet» beredskapsplan, men var snarere deler som må inn i «helhetlig» ROS-analyse og «overordnet» beredskapsplan. Nå framstår det gjennomgående som begrepene «helhetlig» ROS-analyse og «overordnet» beredskapsplan brukes slik de er ment. Unntak finnes, særlig i kommuner som ennå ikke har slike analyser og planer, eller som ikke har rullert dem på mange år – ref. gjennomgangen i dette kapitlet.

Behandlingen av dette deler vi i to perspektiv:

1. Hvordan kommunene i dag og i tiden framover tenker å løse kompetanse og kapasitetsspørsmålet knyttet til overordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap – dette behandles i foreliggende kapittel.
2. og om kommunene så langt har benyttet innleid kompetanse og kapasitet for å løse oppgavene knyttet til overordnet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap - dette behandles i neste kapittel.

Figur 5: Kommunenes egen vurdering av innomhus kompetanse og kapasitet til å gjennomføre helhetlig ROS-analyse, lage overordnet beredskapsplan og gjennomføre, planlegge og følge opp beredskapsøvelser.

4.1 ROS-analyse

Hva angår helhetlig ROS-analyse er mindre enn 1/5-del av kommunene av den oppfatning at de ikke har kompetanse og kapasitet til å gjennomføre det. 1/3-del mener de delvis har kompetanse og kapasitet. I oppfølgende spørsmål om hva de delvis mangler selv, peker de fleste kommunene at de gjerne mangler spesialkompetanse, som geologi, limnologi, toksikologi og lignende. 1/2-parten av kommunene sier de har både kapasitet og kompetanse – men ved oppfølgende spørsmål viser det seg ofte at de også har behov for forskjellige typer spesialkompetanse.

Det som synes dekkende å si etter denne runden med kommunene og kompetanse og kapasitet, er at kommunene stort sett tar sikte på å håndtere de mer overordnede ROS-vurderingene i henhold til det skjematisk opplegget som foreligger i veilederne og kanskje med støtte fra fylkesmannens beredskapsavdeling, DSB og liknende. Derimot vil det foreligge behov for spesialkompetanse avhengig av den konkrete situasjonen i kommunene.

I de semistrukturerte intervjuene ble det også fulgt opp med spørsmål om hvordan kommunene jobbet med å bygge opp kompetanse innenfor ROS-analyser. Igjen ble det trukket et skille mellom spesialistkompetanse og den mer generelle og til dels skjematisk kompetansen som kreves for å lage en helhetlig ROS-analyse, og hvor lokal dagliglivskunnskap av kommunene vektlegges som et sentralt moment i å vurdere

risikoforhold. Kommunene framholder følgende kilder / kontakter som sentrale i sin kompetanseutvikling:

- Veiledning og råd fra fylkesmannens beredskapsavdeling. Det dominerende inntrykket fra denne runden med kommunene er at på dette området, samfunnssikkerhet og beredskap, så (1) er fylkesmannens beredskapsavdeling en svært viktig aktør for kommunene, og (2) har et svært godt og kompetanseutviklende samarbeid med kommunene. Fylkesmannen distribuerer også egen programvare til å støtte arbeide med ROS og beredskapsplanlegging.
- Nasjonalt utdanningscenter for samfunnssikkerhet og beredskap (NUSB), Heggedal, Asker. Et betydelig antall kommuner har vært på kurs her, og da gjerne med flere medarbeidere.
- Interkommunalt samarbeid om kompetanse og kapasitet, både formalisert og ikke-formalisert, er utbredt blant kommunene på dette området. Det er dels utviklet av kommunene selv, gjerne med utgangspunkt i et allerede eksisterende samarbeid om brannvesen og lignende. Men det er også resultat av at fylkesmannens beredskapsavdeling gjerne samler kommuner i forbindelse med øvelser og kursing.

4.2 Beredskapsplanlegging

Som forrige figur viser gir mer enn 90 % av kommunene uttrykk for at de både har kapasitet og kompetanse til å håndtere beredskapsplanleggingen selv framover. I oppfølgende spørsmål i det semistrukturerte intervjuet framstår det som en helt dominerende strategi og begrunnelse i kommunene:

1. at de satser på å gjøre beredskapsplanleggingen selv og jobber med å oppgradere seg kompetansemessig og kapasitetsmessig, og har som siktemål å integrere dette fagfeltet i mange ledd i organisasjonen
2. at de velger ikke å overlate dette til eksterne konsulenter fordi det dermed ikke blir forankret i organisasjonens løpende arbeid slik denne type saker må,
  - a. både som overordnet planlegging
  - b. og for å sikre sammenhengen mellom overordnet plan og det daglige arbeidet i sektorene hvor samfunnssikkerhet og beredskap skal håndteres i praksis.

De poengene som er trukket fram i forrige avsnitt om ROS-analyse, gjelder også i forbindelse med beredskapsplanlegging. Det understreker bildet av at kommunene

åpenbart sikter mot å bygge kompetanse og kapasitet til å håndtere dette feltet på et overordnet nivå.

4.3 Beredskapsøvelser

For kompetanse og kapasitet til å øve beredskap er bildet forskjellig fra spørsmålet om ROS og beredskapsplan. 2/3-deler sier at de delvis gjør dette, men da i samarbeid med andre kommuner og / eller fylkesmannens beredskapsavdeling. Kun 1/4-del av kommunene sier de kun øver / har øvet på egen hånd.

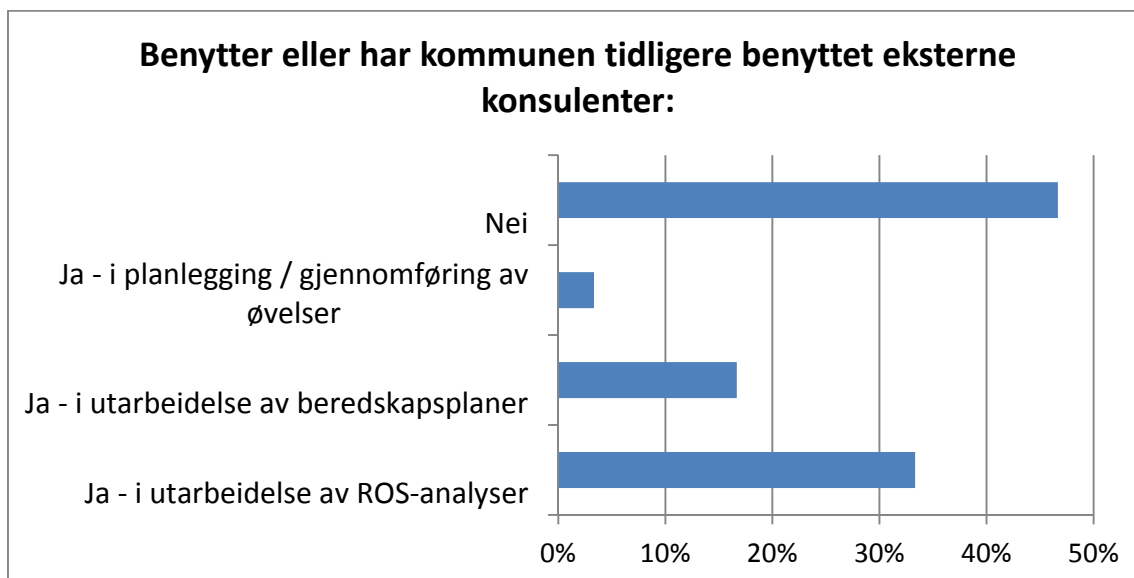
I oppfølgende spørsmål kan vi slå fast at dette ikke skyldes at de benytter innleid hjelp til dette, men at de øver sammen med andre kommuner og ikke minst sammen med og på initiativ fra fylkesmannens beredskapsavdeling.

5 INNLEID ASSISTANSE

I forrige kapittel så på hvordan kommunene tenkte strategi for å dekke kompetanse- og kapasitetsbehovet innen samfunnssikkerhet og beredskapsarbeidet på et overordnet nivå og for å sikre sammenhengen mellom dette og det konkrete arbeidet som skal gjøres i sektorene. I dette kapitlet skal vi her se på i hvilket omfang kommunene i dag bruker eller har brukt ekstern assistanse og hvordan de framover ser på behovet for slik assistanse.

5.1 Bruk av innleid assistanse - status

Figur 6: Kommunens bruk av innleid assistanse til å løse overordnede samfunnssikkerhets og beredskapsoppgaver.

Tallene i Figur 6 relaterer seg til kommunenes bruk av innleid assistanse knyttet til de overordnede oppgavene med å lage en helhetlig ROS-analyse og en helhetlig beredskapsplan. Det er to forhold som må knyttes til disse tallene:

- Tallene avspeiler ikke bruk av ekstern assistanse i sektorplaner innen felter som smittevern, flom, ras og lignende som krever spesialkompetanse som epidemiologi, geologi, limnologi og lignende. I slike planer kan det gjerne være elementer av ROS-analyser.

- Mange kommuner gav uttrykk for at de hadde hentet hjelp til å gjennomføre dette arbeidet, men det var fra andre offentlige instanser og da i første rekke fylkesmannens beredskapsavdeling. Det inkluderes ikke i disse tallene som innleid assistanse.

Som vi ser av figuren er det i første rekke i gjennomføringen av overordnede ROS-analyser at kommunene har benyttet eller benytter seg av ekstern assistanse. I 1/3-del av kommunene har dette vært gjort eller gjøres.

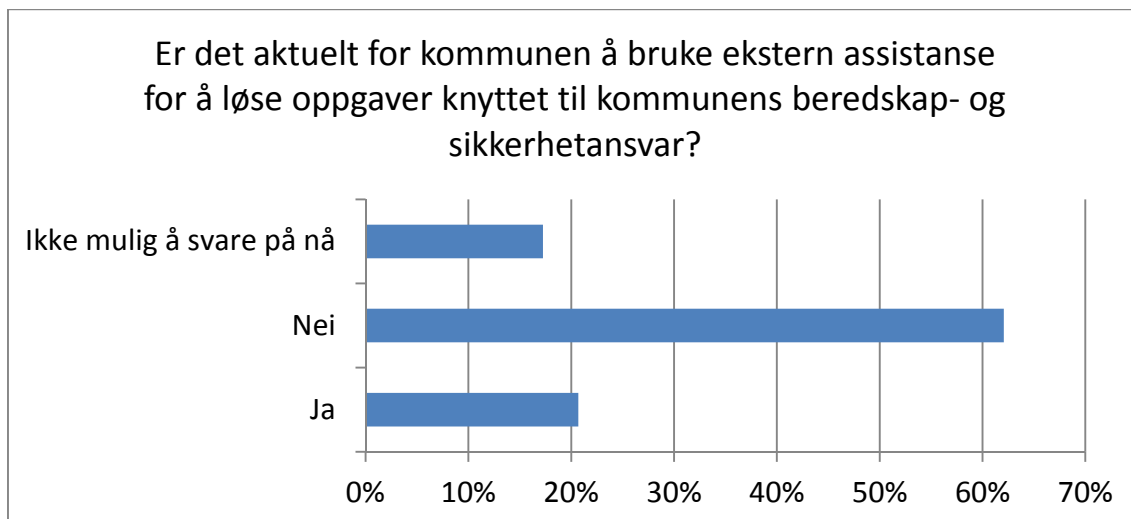
17 % av kommunene har brukt eller bruker ekstern assistanse i utarbeidelse av overordnet beredskapsplan. I oppfølgende spørsmål i de semistrukturerte intervjuene viste det seg i all hovedsak å være prosessledelse, gjerne knyttet til den eller de første rundene med beredskapsplan.

Neste halvparten (47 %) av kommunene sier at de ikke har brukt eller bruker ekstern assistanse for å løse disse oppgavene.

5.2 Kommunens vurdering av konkrete assistanseprodukt - prospekt

Er det aktuelt for kommunen å bruke ekstern assistanse for å løse oppgaver knyttet til kommunens beredskap- og samfunnssikkerhet? Det ble i den sammenheng presisert

- at spørsmålet stilles uten å angi en pris for assistansen i første omgang (- men kommer tilbake til forventninger til prisleie i spørsmål som følger)
- at spørsmålet dreier seg om assistanse til å løse den helhetlige ROS-analysen og den overordnede beredskapsplanen, og ikke spesialistkompetanse (eksemplifisert med limnologi, geologi, epidemiologi etc)
- at det ikke skilles mellom prosessassistanse og direkte faglige bidrag

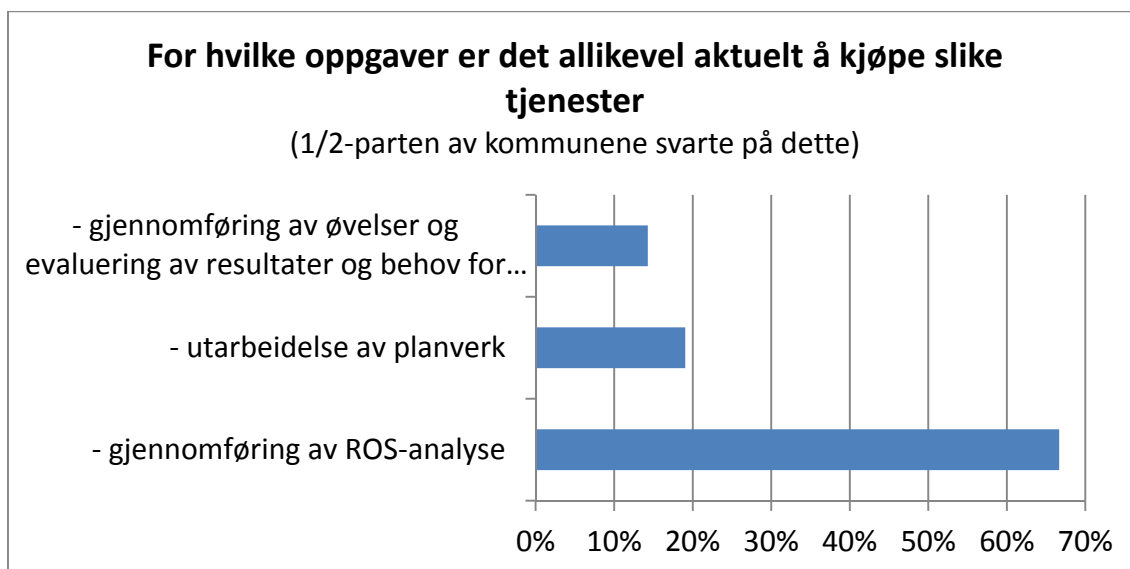
Figur 7: Kommunens vurdering av framtidig kjøp av assistanse knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap.

Nesten 2/3-deler av kommunene sier det ikke er aktuelt å kjøpe innleid assistanse for å løse overordnede oppgaver knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. 1/5-del (21 %) av kommunene sier at det er aktuelt. I oppfølgende spørsmål til denne siste gruppen synes det klart at dette i første rekke retter seg mot kjøp av prosesskompetanse.

Denne figuren gir ikke et korrekt bilde av kommunenes vurdering av behovet for assistanse som sådan:

- en rekke kommuner svarte at slik de nå vurderte det, er det ikke aktuelt å kjøpe assistanse for overordnede oppgaver.
- de gav allikevel uttrykk for at det er aktuelt å søke råd og veiledning fra i første rekke fylkesmannens beredskapsavdeling
- og flere av de samme kommunene også at det var aktuelt å kjøpe spesialistkompetanse for avgrensede ROS-analyser

Vi fulgte opp dette spørsmålet med et kontrafaktisk spørsmål: Uavhengig av om du mener det er aktuelt eller ikke for kommunen å kjøpe assistanse til å løse overordnede samfunnssikkerhet og beredskapsoppgaver, skulle det allikevel bli aktuelt, for hvilke oppgaver skulle det være?

Figur 8: Uavhengig av om kommunene faktisk mener det er aktuelt å kjøpe inn assistanse for å løse overordnede samfunnssikkerhet og beredskapsoppgaver, skulle det bli aktuelt allikevel, for hvilke oppgaver?

Budskapet i denne figuren er først og fremst at i den grad det er et behov for innleid assistanse for å løse overordnede oppgaver knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap, er det rettet mot den helhetlige ROS-analysen. Men det er viktig å se denne figuren i sammenheng med den forrige, som viser at kommunene i liten grad forventer å kjøpe innleid assistanse og at de planlegger for å løse kompetanse og kapasitetsbehovet på andre måter. Poenget er at i den grad det allikevel skjer kjøp av assistanse for overordnede oppgaver, så er det primært i forhold til gjennomføring av ROS-analysen.

5.3 Aktører i dette markedet

Leveranse av ekstern assistanse til kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap på overordnet nivå er et marked. Vi har ikke gjort en undersøkelse av hvor mange aktører det er i dette markedet. Vi har i samtale med kommunene også i en del sammenhenger – dog ikke systematisk – spurt om det kommer henvendelser til kommunene om slik assistanse. Inntrykket fra disse samtale er at det er en rekke aktører som tilbyr slike tjenester, både etablerte konsulentfirma med en bred faglig eksponeringsflate mot kommunene, og mindre mer spesialiserte prosessorienterte aktører.

Det ville antakelig være nyttig å gjøre en konkurrentanalyse opp mot det vi nå antar er behovet i kommunene.

5.4 Assistanse og prisleie

Vi må innledningsvis understreke at vi i kontakt med kommunene gjorde det klart at ØF ikke var en aktør i konsulentmarkedet og at undersøkelsen således ikke gjaldt salg av

tjenester fra vår side. Som en generell reservasjon i tolkingen av resultater fra denne delen av samtaler med kommunene, gjelder at det er mulig at en samtale med formålet å selge en tjeneste ville gitt et annet resultat.

Kommunene ble spurt om forventet prisleie for innleid assistanse for å løse overordnede oppgaver knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap. Her baserer vår vurdering seg på aggregerte inntrykk fra samtaler / drøftinger med kommunene som ikke egner seg for oppsummering i en figur. Dette fordi vi her snakker om en tjeneste som ikke er en standardpakke eller standardisert på noe sett, slik at det vanskelig å være rimelig sikker på at svar fra forskjellige respondenter er direkte sammenliknbare eller at man kan oppsummere rimelig like enheter. I tillegg kommer at det, slik vi har gjennomgått foran, er liten erfaring med og lite oppfattet behov for assistanse i å løse overordnede oppgaver knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap.

Vi valgte å løse denne delen av oppgaven ved å operere med forventede kostnader i bolker på 100 000 kroner, og undersøkte reaksjon på forventede kostnader i området 100 000 kroner, eller vesentlig mer eller mindre, for forskjellige oppgaver.

Inntrykket vi sitter igjen med etter disse samtaler med kommunene er at dersom det er aktuelt å leie assistanse til ROS-analysen eller til beredskapsplanen, eller til begge, er forventet samlet kostnad for dette vesentlig mer enn 100.000 kroner for hele pakken, og gjerne i alle fall 100.000 kroner for hver av dem.

Vi undersøkte videre kommunenes interesse for å inngå en abonnementsordning i form av at innleid konsulent en gang i året besøkte kommunene, ledet og bidro til den pålagte årlige rulleringen av analyse og planverk, og bidro til planlegging / gjennomføring / oppfølging av beredskapsøvelser. Det ble ikke registrert noe vesentlig behov for eller interesse for en slik tjeneste i samtaler med kommunene. Igjen var den sentrale begrunnelsen av kommunene selv måtte ha hånd om og innarbeide denne rulleringen for å sikre at arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap ble skikkelig forankret i hele organisasjonen.

5.5 Status og prospekt

Om vi sammenholder svar i Figur 6 (status - hva de gjør i dag) med svar i Figur 5 (fjorrige kapittel, side 20 – prospekt- hvordan de forventer hva gjelder kompetanse og kapasitetsbehov), så synes kommunene å forvente:

- at behovet for å leie inn assistanse til å løse de overordnede oppgavene knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap er avtakende snarere enn økende

- at behovet for å leie inn spesialistkompetanse ikke er avtakende, og at innsourcing av spesialistkompetanse er en viktig grunn til at kommunene selv må ha hånd om det de faktisk kan løse og følge opp og inn i sektorene / det daglige praktiske arbeidet

6 AVSLUTTENDE VURDERING

6.1 Status

Sammenholdes resultatene fra DSB sin kommuneundersøkelse fra 2012 (DSB, 2012b) med resultatene fra denne undersøkelsen blant kommunene er det en rimelig grad av overensstemmelse i antallet kommuner som har eller har under utarbeidelse en helhetlig ROS-analyse i dag. DSB-undersøkelsen opererer med 80 % av kommunene med helhetlig ROS-analyse, og 35 % som har gjennomført / rullert / oppdatert denne siden 2010. I den foreliggende undersøkelsen – som altså ser på status i 2013 - har noe i underkant av 90 % helhetlig ROS-analyse og ca 65 % som har gjennomført / rullert / oppdatert denne siden 2010. Dette tyder på at det er en økende virksomhet med produksjon / rullering / oppdatering av helhetlige ROS-analyser i kommunene denne siden 2010.

Den samme DSB-undersøkelsen fra 2012 fant at 65 % av kommunene hadde en overordnet beredskapsplan, og av disse oppgir 80 % (dvs 52 % av kommunene totalt) at de har oppdatert beredskapsplanen siden 2010. I den foreliggende undersøkelsen er det 75 % av kommunene som sier at de har eller har under utarbeidelse / oppdatering en overordnet beredskapsplan. Sammenholder vi disse to undersøkelsene gir også dette et bilde av at det er en betydelig aktivitet i kommunene for tiden med overordnet beredskapsplanlegging.

Når det gjelder øvinger, gir den foreliggende undersøkelsen et noe lavere tall en DSB sin undersøkelse. Mens DSB-undersøkelsen har registrert at 90 % av kommunene har øvet i perioden 2008 – 2010, blir det tilsvarende tallet her ikke høyere enn 80 %. På den annen side registrerte DSB-undersøkelsen at 2 av 5 kommuner hadde øvet siste år (dvs 2011/2012), mens i den foreliggende undersøkelsen har nesten 1 av 2 kommuner øvet siste år. Dette kan synes svært høyt, men er i alle fall nok et uttrykk for høy aktivitet i kommunene på dette området.

Jamføring av de to undersøkelsene gir grunnlag for å mene at den foreliggende undersøkelsen avspeiler situasjonen i kommunene på en tilfredsstillende måte. Det er viktig for vurdering av kompetanse og kapasitet, og for kommunenes adferd hva angår innleid assistanse.

6.2 Kompetanse og kapasitetsstrategier

Det er rimeligvis noe variasjon i måten kommunene tenker å løse kompetanse og kapasitetsbehovet på i arbeidet med overordnet samfunnssikkerhet og beredskap. I noen grad kan det synes som om det går et skille mellom kommuner som ennå ikke har kommet i gang med dette arbeidet og de som har opparbeidet seg en viss erfaring. Kommuner som ennå ikke har kommet i gang med arbeidet – og som er vist i kapittel 3 er det et lite antall – gir signaler om at de kan ha behov for innleid prosessassistanse ved oppstart av disse analyse- og plantypene.

Vi understreker at bildet er et annet om vi ser på behov for spesialkompetanse, i første rekke i tilknytning til avgrensede ROS-analyser. Her sier en rekke kommuner at det har de behov for. Her er også betalingsvillighet størst, og kommunene ser det ikke som noe problem å innarbeide resultatet av disse i sitt løpende arbeid.

Det er så langt vi kan se ikke noe påtakelig skille mellom små og store kommuner innenfor det segmentet vi har sett på her (mindre enn 20000 innbyggere i Sør-Norge).

Det som står fram som en dominerende strategi for å løse kompetanse og kapasitetsutfordringen i kommunene for overordnet arbeid med samfunnssikkerhet og kompetanse er:

- Å innarbeide disse oppgavene i det løpende arbeidet i kommuneorganisasjonen i motsetning til å «outsource» arbeidet til ekstern innleid hjelp for en periode / som et prosjekt.
- Å benytte veilednings- og rådgivingsapparatet og verktøy hos fylkesmannens beredskapsavdeling
- Å utvikle et interkommunalt samarbeid med ved sammen å bygge kompletterende kompetanse og kapasitet
- Å kurse relevante medlemmer i organisasjonen – særlig gjennom NUSB

6.3 Konkluderende merknad

Den foreliggende undersøkelsen konkluderer med at det synes å være et til dels svært begrenset behov for å tilby kommunene ekstern assistanse til å rullere / oppdatere helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan, og et noe større men fremdeles ganske begrenset behov for å tilby slik assistanse til kommuner som ennå ikke har kommet i gang med sin første produksjon av disse dokumentene.

REFERANSELISTE

- DSB. (2001). *Systematisk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid i kommunene* (Veileder) (p. 32). Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).
- DSB. (2010). *Kommuneundersøkelsen 2010. Status for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunene*. (Rapport.) (p. 80). Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).
- DSB. Forskrift om kommunal beredskapsplikt. , Pub. L. No. FOR-2011-08-22-894 (2011). Retrieved from <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20110822-0894.html>
- DSB. (2011b). *Samfunnssikkerhet i arealplanlegging - kartlegging av risiko og sårbarhet*. (Veileder) (p. 49). Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Retrieved from <http://dsb.no/Global/Publikasjoner/2008/Tema/temasamfunnssikkerhetareal.pdf>
- DSB. (2012a). *Veiledning til forskrift om kommunal beredskapsplikt*. (Veileder) (p. 42). Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).
- DSB. (2012b). *Kommuneundersøkelsen 2012. Status for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i kommunene*. (Rapport.) (p. 80). Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).
- Torkelsen, T. (2012). *Risikoperspeksjon - - En studie av hvordan sentrale aktørers oppfatning av risiko kan påvirke helhetlig kommunal risiko –og sårbarhetsanalyse og de relaterte vurderinger som gjøres*. (Master i Samfunnssikkerhet). Universitetet i Stavanger, Stavanger. Retrieved from http://brage.bibsys.no/uis/bitstream/URN:NBN:no-bibsys_brage_32684/1/Torkelsen,%20Tone.%20PDF.pdf

7 VEDLEGG: INTERVJUGUIDE

«Beredskaps- og Sikkerhetstjenester AS» - Markedsundersøkelse

INTRO | GUIDE til telefonsamtalen | semistrukturert intervju

Formål:

Markedsundersøkelse - «Beredskaps- og Sikkerhetstjenester AS», Engerdal.

1. Status: (a) status for arbeid med samfunnssikkerhet, (b) bruk av ekstern assistanse
2. Behov i nær framtid - neste 2-årsperiode. (a) er det sannsynlig at kommunen vil hente inn ekstern assistanse, (b) betalingsvillighet

Generelle info for samtalen:

Kommunen skal ivareta befolkningens sikkerhet gjennom forebyggende arbeid og beredskap. Under kriser og katastrofer skal kommunen iverksette tiltak for å beskytte befolkningen og sørge for å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner. Kommunene har derfor en generell og lovpålagt beredskapsplikt.

Denne medfører at samfunnssikkerhet ikke kun skal vurderes i sektorvis, men også i et helhetlig perspektiv i form av en helhetlig og overordnet beredskapsplan. Den generelle beredskapsplikten skal sikre at kommunen har et helhetlig grunnlag for forebyggende samfunnssikkerhetsarbeid og for håndtering av kriser og katastrofer, med sikte på å redusere risiko (liv / helse, miljø og materielle verdier).

Kravet til en generell beredskapsplikt erstatter ikke, men kompletterer beredskapsplikter som følger av annet sektorregelverk, som innen helse- og sosialberedskap, brannområdet og akutt forurensning.

Som grunnlag for beredskapsplanen skal kommunene utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS). Forskrift om kommunal beredskapsplikt gir kommunestyret ansvar for den helhetlige ROS-analysen. ROS-analysen skal kartlegge, systematisere og vurdere sannsynlighet for og konsekvenser av uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen .

ROS-analysen skal ikke bare knyttes til kommunens egne sektorer men skal dekke risikobildet innenfor kommunens geografiske område som sådan. Den er således ikke begrenset til ansvarsområder tillagt kommunen etter øvrig lovgivning, Samfunnssikkerhetsarbeidet i kommunen skal både ta sikte på å redusere sårbarhet og bygge opp en god beredskap for en krisesituasjon.

På bakgrunn av analysen skal kommunen utarbeide mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet, herunder vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter plan- og bygningsloven Overordnet beredskapsplan, som skal være en operativ plan for kommunens håndtering av kriser og katastrofer.

Beredskapsplanen skal være oppdatert og revideres minimum en gang hvert år. Planen skal øves minimum hvert annet år.

Kommunen kan selvfølgelig benytte seg av innleid assistanse for selve gjennomføringen av risiko og sårbarhetsanalysen, til produksjonen av beredskapsplanen og til gjennomføring av og oppfølging av øvelser. Bakgrunnen for denne henvendelsen som Østlandsforskning har ansvaret for, er å gjøre en markedsundersøkelse i forbindelse med en bedriftsetablering.

Østlandsforskning har selv ingen interesser i eller bindinger til denne bedriften.

Østlandsforskning leverer heller ikke ut informasjon om enkelt svar eller -kommuner, men gjør kun en sammenstilling av svar på et oppsummert nivå.

Hvor mye det blir bruk for de forskjellige punktene under i løpet av telefonsamtalen, må vurderes i hvert enkelt tilfelle:

Presisering av kommunens ansvar etter loven:

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven) gir i §§ 14 g 15 kommunen **en generell beredskapsplikt**. Lovens krav er at kommunen utarbeider en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse for kommunen og med utgangspunkt i denne lager en beredskapsplan.

Sivilbeskyttelsesloven sier at *kommunen plikter å kartlegge hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, vurdere sannsynligheten for at disse hendelsene inntreffer og hvordan de i så fall kan påvirke kommunen. Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstilles i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.*

Noen begrepsavklaringer det kan være greit å ha notert:

- *Samfunnssikkerhet* er den evne samfunnet har til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner og ivareta borgernes liv, helse og grunnleggende behov under ulike former for påkjenninger
- *Beredskap* er definert som planlegging og forberedelser av tiltak for å begrense eller håndtere kriser eller andre uønskede hendelser på best mulig måte
- *Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse* er å kartlegge risiko og sårbarhet, *avdekke* tverrsektorielle sårbarheter og gjensidige avhengigheter, *unngå* risiko og sårbarhet, *redusere* risiko og sårbarhet gjennom forebygging og *håndtere* eventuell restrisiko med beredskap

Forretningsside

Bedriftens forretningsside og prising av assistanse er utgangspunkt for kartlegging av markedspotensialet. Bedriftens forretningsside at kommuner abonnerer på bedriftens produkter og tjenester. Dette skal gi tilgang til dokumenter, trenings- og kompetansmateriell, rapporterings- systemer, samtulike kompetansetjenester innen fagområdene beredskap og sikkerhet.

Hvilken kommune og kontakt?

Q1: Kommunnavn.

Navn på kommunen som kontaktes.

Listen er ordnet i den rekkefølge kommunene skal kontaktes.

Q2: Hvor mange innbyggere hadde kommunen per 1. januar 2012?

- 2499

2500 - 4499

4500 - 7499

- 7500

Q3: Svar fra kommunen:

- Svar fra kommunen
- Ikke svar fra kommunen
- Antall ganger kommunen er kontaktet / rette vedkommende er kontaktet før svar:

If you have chosen "other", please specify:

(kommentar)

Q4: Hvem er kontakten(e) i kommunen?**Det kan være at du blir bedt om å spørre mer enn en person i kommunen, kryss av for tilsvarende.**

- Rådmann
- ROS - analyse
- Ansvarlig for kommuneplan
- Andre:
- Sekretær / leder e.l. for beredskapsrådet: Ansvarlig for
- Ansvarlig for beredskapsplan
- Ansvarlig for tekniske tjenester

If you have chosen "other", please specify:

(kommentar)

Hva er status for arbeidet med samfunnssikkerhet i kommunen?**Q5: Har kommunen en helhetlig risiko- og sårbarhetanalyse? (dvs en****ROS-analyse ut over sektoranalyser)**

Har kommunen helhetlig ROS-analyse? (dvs ut over sektoranalyser)	Under utarbeidelse	Max 1 år	Mindre enn 3 år	Mer enn 3 år
Ja				
Nei				
Usikker / vet ikke				

(kommentar)

Q6: Har kommunen en overordnet beredskapsplan?

Har kommunen overordnet beredskapsplan?	Under utarbeidelse	Max 1 år	Mindre enn 3 år	Mer enn 3 år
Ja				
Nei				
Usikker / vet ikke				

(kommentar)

Q7: Har kommunen egne handlingsplan(er) med tilhørende budsjett innen området beredskap og sikkerhet?

Har kommunen egne handlingsplan(er)?	Under utarbeidelse	Max 1 år	Mindre enn 3 år	Mer enn 3 år
Ja				
Nei				
Usikker / vet ikke				

(kommentar)

Q8: Har kommunen gjennomført øvelser innen området beredskap og sikkerhet (dette omfatter også sektorøvelser, i tillegg til mer overordnede øvelser. Det omfatter også skrivebordsøvelser)?

Har kommunen gjennomført øvelser innen området beredskap og sikkerhet?	Under planlegging	Max 1 år siden	Mindre enn 3 år siden	Mer enn 3 år siden
Ja				
Nei				
Usikker / vet ikke				

(kommentar - aldri øvet?)

Q9: Har kommunen egen (innomhus) kompetanse og kapasitet til å gjennomføre ROS-analyser? lage beredskapsplan? planlegge, gjennomføre og følge opp beredskapsøvelser?

		Ja	Nei	Delvis
ROS-analyse	☐	☐	☐	
Beredskapsplan	☐	☐	☐	
Beredskapsøvelser	☐	☐	☐	

(kommentar)

Q10: Benytter eller har kommunen tidligere benyttet eksterne konsulenter:

☐ Ja - i utarbeidelse av ROS-analyser	Nei ☐ ROS
☐ Ja - i utarbeidelse av beredskapsplaner	Nei ☐ beredskap
☐ Ja - i planlegging / gjennomføring av øvelser	Nei ☐ øvelser

(kommentar - navn på konsulent(firma)?)

Kommunens villighet til å bruke eksterne konsulenter

Q11: Er det aktuelt for kommunen å bruke ekstern assistanse for å løse oppgaver knyttet til kommunens beredskap- og sikkerhetsansvar?

Presisere: Vi spør om dette uten å angi en pris i første omgang - men kommer tilbake til forventninger til prisleie i spørsmål som følger.

Ja

Nei

Ikke mulig å svare på nå

(kommentar)

Q12: For hvilke oppgaver er det aktuelt å kjøpe slike tjenester: Presisere: Vi spør om dette uten å angi en pris i første omgang - men kommer tilbake til forventninger til prisleie i spørsmål som følger.

- gjennomføring av ROS-analyse
- utarbeidelse av planverk
- gjennomføring av øvelser og evaluering av resultater og behov for videreutvikling

(kommentar)

Q13: Gitt en samlet kostnad

- på ikke mer enn 100 000 kroner ved førstegangsleveranse til hele assistansepakken,
- eventuelt til deler av pakken for en mindre sum?

Er det et prisleie kommunen forventer for slik assistanse?

Mindre enn forventet

Som forventet

Mer enn forventet

Ikke besvart

(kommentar)

Q14: Vil kommunen være interessert i å etablere en abonnementsordning for vedlikehold og utvikling av sitt arbeid med samfunnssikkerhet der hele pakken bestående av analyser, planer og øvelser jevnlig oppdateres mellom hver planstrategi for en kostnad på ikke mer enn 25 000 kroner i året?

Ja

Nei

Vet ikke / kan ikke svare på det

(kommentar)

Det er gjennomført en analyse av hvordan kommunene løser utfordringen med å ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å løse oppgaven med å lage og årlig rullere helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan, samt planlegge, gjennomføre og følge opp øvinger innenfor området samfunnssikkerhet og beredskap. Analysen baserer seg på seminstruerte intervjuer med 29 kommuner, samt publisert materiale om status for kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

ØF-rapport 05/2013

ISBN nr: 978-82-7356-721-5